

IDA A PŘÁTELÉ

IDA A PŘÁTELÉ

Adéla Němcová

OBSAH

IDA A PAN LUMÍR	6
IDA A LEA	16
IDA A VIKTOR	26
IDA A ETEL	36
IDA A DORA	46

AHOJ, MILÍ KAMARÁDI!

JMENUJI SE IDA A BUDU VÁM VYPRÁVĚT PĚT PŘÍBĚHŮ O MÝCH KAMARÁDECH.
NA KONCI KAŽDÉHO Z NICH NA VÁS ČEKÁ OSM OTÁZEK A DVA ÚKOLY.

ČEHO SE BUDOU TÝKAT PRVNÍ ČTYŘI OTÁZKY?

CHTĚLA BYCH VĚDĚT, CO JSTE SI Z PŘÍBĚHU
ZAPAMATOVALI. HEZKY POSLOUCHEJTE, AŽ VÁM NIC
NEUNIKNE! O ZBYLÝCH ČTYŘECH OTÁZKÁCH
SI POPOVÍDEJTE S PANÍ UČITELKOU, RODIČI
NEBO S KAMARÁDY. BUDU ZVĚDAVÁ NA TO,
CO SPOLEČNĚ VYMYSLÍTE.

NA ZÁVĚR SI SAMI VYZKOUŠEJTE ÚKOLY. POMŮŽE VÁM
TO LÉPE POZNAT MÉ PŘÁTELE A POCHOPIT, JAK
SE PŘI TAKOVÉ ČINNOSTI CÍTÍ.

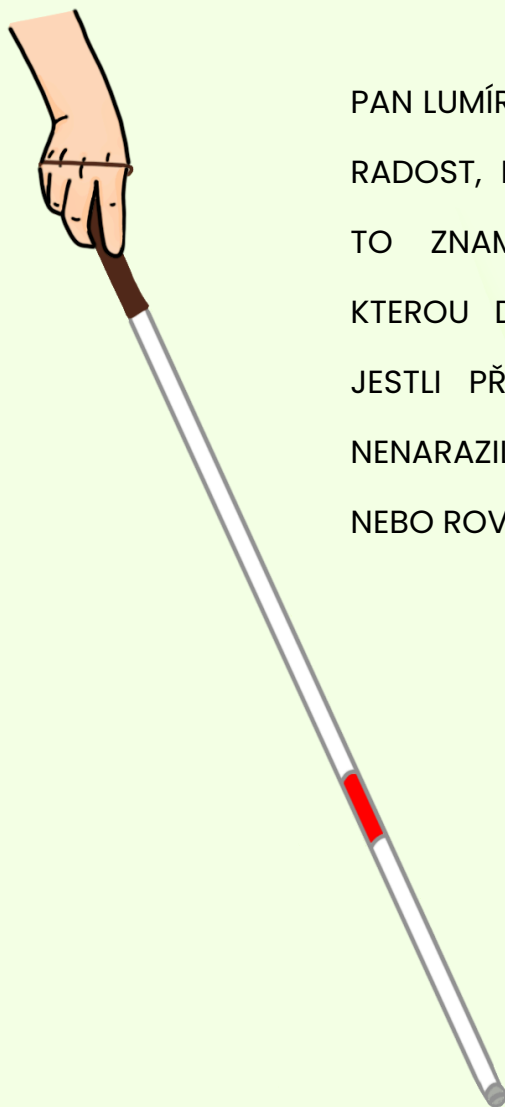
DOUFÁM, ŽE SE VÁM KNÍŽKA BUDE LÍBIT.

IDA A PAN LUMÍR

DNES JDU S MAMINKOU NA PROCHÁZKU.
VENKU KRÁSNĚ SVÍTÍ SLUNÍČKO. TU UVIDÍM
PÁNA S **BÍLOU HOLÍ** A KRÁSNÝM VELKÝM
PEJSKEM. TO BUDE URČITĚ PAN LUMÍR
A JEHO PEJSEK BOBY!

PAN LUMÍR BYDLÍ VE STEJNÉ ULICI JAKO JÁ. VŽDYCKY MÁM RADOST, KDYŽ HO POTKÁM. PAN LUMÍR JE **NEVIDOMÝ**. TO ZNAMENÁ, ŽE NEVIDÍ. CHODÍ S **BÍLOU HOLÍ**, KTEROU DĚLÁ PŘED SEBOU OBLOUČKY. ZJIŠŤUJE TAK, JESTLI PŘED NÍM JE NĚJAKÁ PŘEKÁŽKA, ABY DO NÍ NENARAZIL. TAKÉ DÍKY NÍ CÍTÍ, JESTLI JE CESTA HRBOLATÁ, NEBO ROVNÁ.

BOBY JE JMÉNO JEHO PEJSKA. NOSÍ SPECIÁLNÍ POSTROJ S POUTKEM, ZA KTERÉ SE PAN LUMÍR DRŽÍ. VŽDYCKY, KDYŽ HO VIDÍM, TAK BYCH SE S NÍM NEJRADĚJI POMAZLILA. TO ALE NEMOHU. BOBY JE **VODÍCÍ PES**, A KDYŽ JE S PANEM LUMÍREM, TAK PRACUJE. BOBY JE STRAŠNĚ ŠIKOVNÝ. UMÍ UKÁZAT PANU LUMÍROVI, KAM SI MÁ SEDNOUT A UPOZORNIT HO NA PŘEKÁŽKU NA CESTĚ. JE VLASTNĚ OČIMA PANA LUMÍRA. VODÍCÍ PES TEDY ZNAMENÁ, ŽE ZAJIŠŤUJE PANU LUMÍROVI BEZPEČNÝ POHYB.

„DOBŘÝ DEN, PANE LUMÍRE, TADY IDA A MAMINKA. JDEME NA PROCHÁZKU. VY A BOBY TAKÉ?“

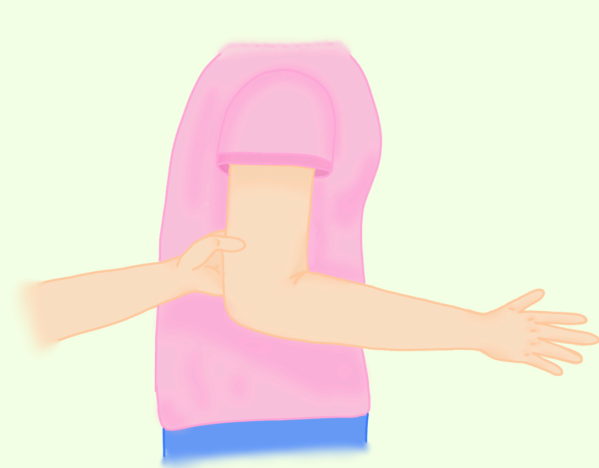
VŽDYCKY, KDYŽ PANA LUMÍRA POTKÁME, HEZKY NAHLAS POZDRAVÍM A PŘEDSTAVÍM SE. TO MĚ NAUČILA MAMINKA. KDYBYCH TOTIŽ JEN POZDRAVILA, NEVĚDĚL BY PAN LUMÍR, KDO HO ZDRAVÍ. POKUD JSME NĚKDE, KDE JE SPOUSTA LIDÍ A HLUK, TAK SE LEHCE DOTKNU JEHO RUKY, ABY VĚDĚL, KDE STOJÍM.

„ZDRAVÍM VÁS, JDEME S BOBYM NA NÁDRAŽÍ. JEDU ZA SVOU SESTROU.“

ODPOVÍDÁ PAN LUMÍR.

PAN LUMÍR JEZDÍ ZA SESTROU ČASTO. NĚKDY HO S MAMINKOU DOPROVÁZÍME NA NÁDRAŽÍ MY MÍSTO BOBYHO. TEHDY MAMINKA UPOZORŇUJE PANA LUMÍRA NA PŘEKÁŽKY NEBO SCHODY PODOBNĚ JAKO BOBY. NABÍDNE PANU LUMÍROVI PAŽI. ON SE MAMINKY JEDNOU RUKOU DRŽÍ A VE DRUHÉ MÁ BÍLOU HŮL. ŘÍKÁ SE TOMU, ŽE MAMINKA JE PRO PANA LUMÍRA **PRŮVODCE**.

DŮLEŽITÉ JE VŠECHNO HEZKY POPSAT. POKUD BYCHOM JEN VYKŘIKLI POZOR, PANU LUMÍROVI BY TO VŮBEC NEPOMOHLO, NAOPAK BY SE JEN POLEKAL. KDYŽ ZROVNA NEVÍME, JAK RYCHLE VYSVĚTLIT, CO SE DĚJE. ŘEKNEME, ŽE ZASTAVÍME. ZÍSKÁME ČAS NA PROMYŠLENÍ, JAK VŠE PANU LUMÍROVI VYSVĚTLIT.

JÁ UŽ SE TAKÉ POMALU UČÍM, JAK BÝT SPRÁVNÝM PRŮVODCEM. KDYŽ ČEKÁME NA VLAK, POZORUJI MAMINKU, JAK POMÁHÁ PANU LUMÍROVI SEDNOUT SI BEZPEČNĚ NA LAVIČKU. NEJPRVE SVOU RUKU, ZA KTEROU SE JÍ DRŽÍ PAN LUMÍR, POLOŽÍ NA OPĚRADLO LAVIČKY. PAN LUMÍR RUKOU SJEDE PO MAMINČINÉ RUCE NA OPĚRADLO. DÍKY TOMU VÍ, KDE LAVIČKA JE A KAM SI MŮŽE SEDNOUT.

TAKÉ UŽ VÍM, ŽE KDYŽ STOJÍME
PŘED PŘECHODEM, TAK PAN LUMÍR
POSLOUCHÁ TIKÁNÍ SEMAFORU.

CVAK CVAK CVAK
CVAK CVAK
CVAK
CVAK

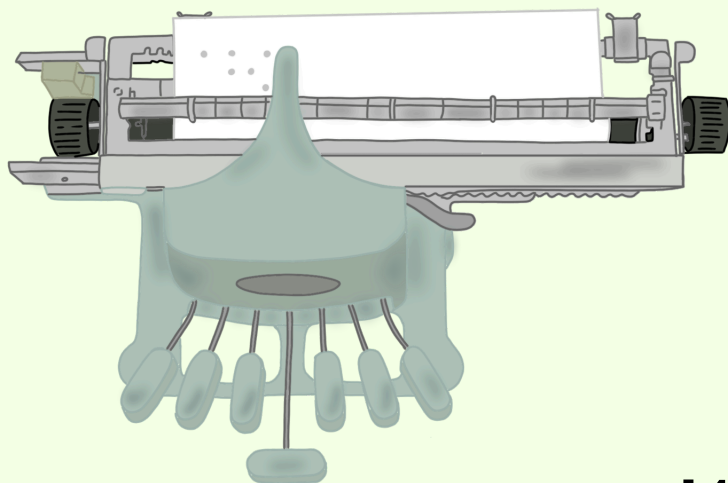
JAKMILE ZVUK ZRYCHLÍ, MŮŽEME PŘEJÍT,
SVÍTÍ ZELENÁ. NĚKTERÉ PŘECHODY
ALE SEMAFORY SE ZVUKEM NEMAJÍ,
A PROTO SE MAMINKA MUSÍ POŘÁDNĚ
ROZHLÉDNOUT. ŘEKNE, KDY MŮŽEME PŘEJÍT
VOZOVKU.

PAN LUMÍR JE STRAŠNĚ ŠIKOVNÝ. UŽÍVÁ KE ČTENÍ A PSANÍ SPECIÁLNÍ PÍSMO, ŘÍKÁ SE MU **BRAILLOVO PÍSMO**. JSOU TO TAKOVÉ MALÉ HRBOLKY. PAN LUMÍR PO NICH PŘEJÍŽDÍ PRSTY. PODLE TOHO, JAK JSOU VEDLE SEBE HRBOLKY USPOŘÁDANÉ, DOKÁŽE ROZPOZNAT PÍSMENKA. ZKOUŠELA JSEM TO TAKÉ, ALE ZATÍM MI TO VŮBEC NEJDE.

KDYŽ CHCE PAN LUMÍR NĚCO NAPSAT TÍMHLE PÍSMEM, POUŽÍVÁ **PICHTŮV PSACÍ STROJ**. TEN MÁ TAKOVÉ KLÁVESY, KTERÝMI PO STISKnutí PAN LUMÍR VYTLAČÍ HRBOLKY DO PAPIRU.

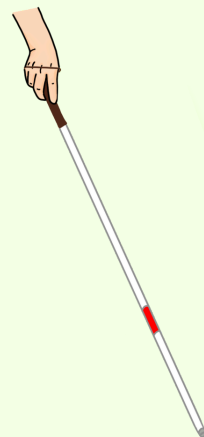
MAMINKA SI S PANEM LUMÍREM JEŠTĚ CHVILKU POVÍDALA A PAK JSME SE ROZLOUČILI. JE DŮLEŽITÉ PANU LUMÍROVI ŘÍCT, ŽE ODCHÁZÍME A UŽ BUDE POKRAČOVAT V CESTĚ SÁM.

POTKÁTE-LI NĚKOHO S BÍLOU HOLÍ JAKO JE PAN LUMÍR, NEBOJTE SE HO OSLOVIT A NABÍDNOUT MU POMOC. NEJDŘÍVE SE ALE ZEPTEJTE, JESTLI POMOC POTŘEBUJE.

OTÁZKY

1. KAM JDE IDA S MAMINKOU?
2. KDO JE PAN LUMÍR A BOBY?
3. KAM JEDE PAN LUMÍR?
4. JAK SE ŘÍKÁ PEJSKŮM, KTEŘÍ PRACUJÍ STEJNĚ JAKO BOBY?
5. JAKÝM ZPŮSOBEM POZDRAVÍME ČLOVĚKA, KTERÝ JE **NEVIDOMÝ**?
6. CO DĚLÁ **PRŮVODCE** A KDO JÍM MŮŽE BÝT?
7. K ČEMU SLOUŽÍ **BÍLÁ HŮL**?
8. MŮŽEME HLADIT **VODÍCÍ PEJSKY** BEZ ZEPTÁNÍ?

ÚKOLY

1. VYZKOUŠEJTE SI VE DVOJICÍCH **PRŮVODCOVSTVÍ**. USADTĚ SE NA ŽIDLI STEJNÝM ZPŮSOBEM JAKO MAMINKA A PAN LUMÍR V PŘÍBĚHU.
2. VEZMĚTE SI NĚJAKOU TYČKU/HŮLKU A ZKUSTE SI S NÍ PŘEJÍZDĚT PO RŮZNÝCH MATERIÁLECH (KOBEREK, LINO). DĚLEJTE S NÍ PŘED SEBOU OBLOUČKY JAKO PAN LUMÍR.

IDA A LEA

ZROVNA VYRÁŽÍME S MAMINKOU NA HŘIŠTĚ. UŽ SE MOC TĚŠÍM. DNESKA MÁ, TOTIŽ PŘIJÍT I MÁ KAMARÁDKA LEA. JE O DVA ROKY STARŠÍ NEŽ JÁ A UŽ CHODÍ DO ŠKOLY. JE PRVNÁK. NAŠE MAMINKY SPOLU TAKÉ KAMARÁDÍ.

NA HŘIŠTI SI SPOLU HRAJEME NEJRADĚJI. STAVÍME HRADY Z PÍSKU, NEBO SE HOUPEME NA HOUPAČKÁCH. JE TO VELKÁ LEGRACE. LEA TAKÉ HEZKY KRESLÍ, TAKŽE KDYŽ NEJSME NA HŘIŠTI, TAK SPOLU RÁDY NĚCO VYRÁBÍME.

„MAMINKO, PODÍVEJ, TÁMHLE JE LEA!“

PRÁVĚ NĚCO **ZNAKUJE** NA SVOJI MAMINKU, PROTO SI MĚ JEŠTĚ NEVŠIMLA.
RYCHLE BĚŽÍM KE HŘIŠTI A MÁVÁM JIM NA POZDRAV.

LEA S MAMINKOU UŽ NA NÁS TAKÉ MÁVÁ. KDYŽ SI SPOLU HRAJEME,
TAK SE DOROZUMÍVÁME POMOCÍ **ČESKÉHO ZNAKOVÉHO JAZYKA**. JE TO JAZYK
JAKO KAŽDÝ JINÝ, JEN SE MÍSTO HLASU POUŽÍVAJÍ RUCE A MIMIKA. SLOVO
MIMIKA ZNAMENÁ, ŽE POHYBY SVALŮ V OBLIČEJI VYJADŘUJEME SVÉ POCITY
JAKO JSOU RADOST, STRACH, SMUTEK, ČI PŘEKVAPENÍ. LEA JE TOTIŽ **NESLYŠÍCÍ**.
TO ZNAMENÁ, ŽE NESLYŠÍ.

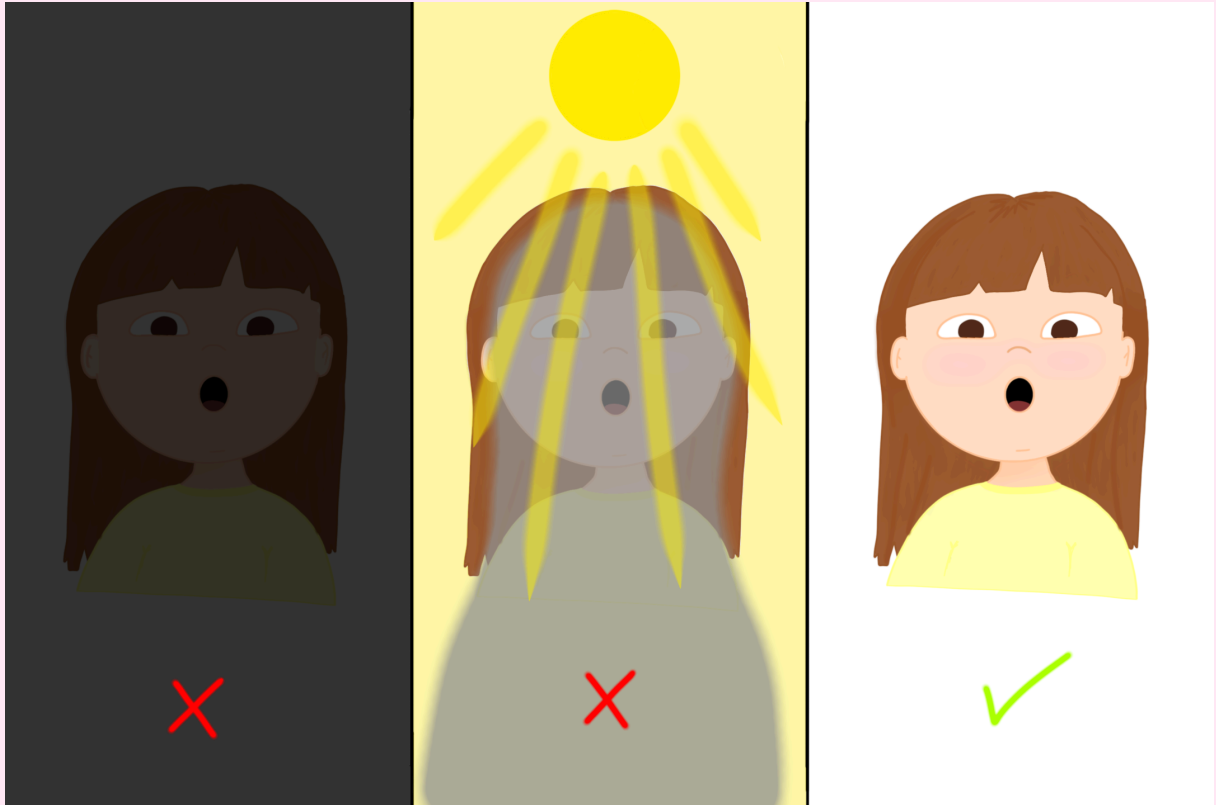
POKUD POUŽÍVÁME ZNAKOVÝ JAZYK TAK NEŘÍKÁME, ŽE MLUVÍME, ALE ŽE ZNAKUJEME. MÍSTO SLOV POUŽÍVÁME **ZNAKY**. KAŽDÉ SLOVO MÁ VE ZNAKOVÉM JAZYCE NĚJAKÝ SVŮJ SPECIÁLNÍ POHYB RUKOU A PRSTŮ.

LEA JE MOC ŠIKOVNÁ, UMÍ **ZNAKOVAT** RYCHLE A DOBŘE. MOJE MAMINKA I JEJÍ UMÍ TAKÉ DOBŘE ZNAKOVAT. JÁ OBČAS NĚJAKÝ ZNAK ZAPOMENU, POPLETU, NEBO HO JEŠTĚ NEUMÍM.

PROTO I PŘI ZNAKOVÁNÍ SOUČASNĚ ŘÍKÁM SLOVA, KTERÁ ZNAKUJI. LEA DÍKY TOMU MŮŽE I TROCHU **ODEZÍRAT** Z MÝCH RTŮ A LÉPE MI ROZUMÍ, I KDYŽ SE MI OBČAS STANE, ŽE NĚJAKÝ ZNAK TROCHU POPLETU.

ODEZÍRÁNÍ ZNAMENÁ, ŽE LEA SLEDUJE PŘI MLUVENÍ MÉ RTY A PODLE TOHO, JAK S NIMI HÝBU, DOKÁŽE POCHOPIT, CO PRÁVĚ ŘÍKÁM, I KDYŽ MĚ NESLYŠÍ. ODEZÍRÁNÍ MÁ SVÁ PRAVIDLA. MUSÍM STÁT TAK, ABY LEA DOBŘE VIDĚLA NA MÉ RTY A SPRÁVNĚ VYSLOVOVAT. NESMÍM MLUVIT PŘÍLIŠ RYCHLE. PŘI ODEZÍRÁNÍ NENÍ DOBRÉ STÁT PROTI SLUNÍČKU A UŽ VŮBEC NE VE TMĚ.

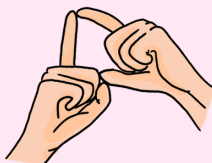

KDYŽ CHCI NA LEU ZNAKOVAT NĚJAKÉ SLOVO, KTERÉ JEŠTĚ NEUMÍM, TAK SE ZEPTÁM MAMINKY A TA MI POMŮŽE. **TLUMOČÍ** NEBOLI PŘEKLÁDÁ TO, CO JÁ ŘÍKÁM DO ČESKÉHO ZNAKOVÉHO JAZYKA. V TAKOVÉM PŘÍPADĚ JE MAMINKA **TLUMOČNÍK**. AŽ ZAČNU CHODIT DO ŠKOLY A BUDU UMĚT ROZLOŽIT SLOVO NA JEDNOTLIVÁ PÍSMENA, NAUČÍ MĚ MAMINKA PRO DOROZUMÍVÁNÍ S LEOU JEŠTĚ **PRSTOVOU ABECEDU**.

POKUD POUŽÍVÁME **PRSTOVOU ABECEDU** TAK VŠECHNA PÍSMENKA TVOŘÍME POMOCÍ POHYBŮ NAŠICH PRSTŮ. PODÍVEJ, TOHLE JE MÉ JMÉNO V PRSTOVÉ ABECEDĚ.

I

D

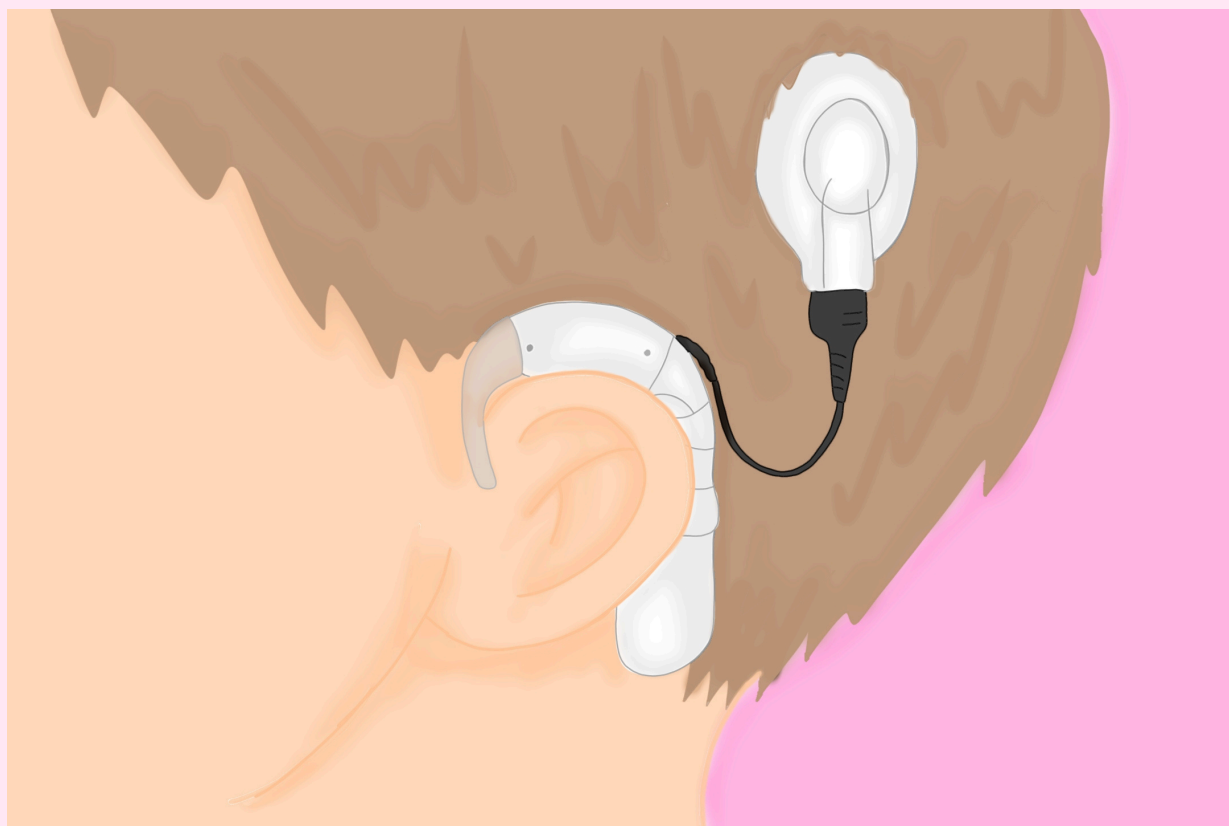

A

POKUD NĚKTEŘÍ LIDÉ HŮŘ SLYŠÍ, NOSÍ TAKOVÉ MALÉ KRABIČKY, KTERÉ SI VKLÁDAJÍ JAKO ZÁTKY DO UCHA, PŘÍPADNĚ SI JE DÁVAJÍ ZA UCHO. KRABIČKA ZVUK ZESÍLÍ. ŘÍKÁ SE JÍ **SLUCHADLO**. VŠIMLA JSEM SI, ŽE SLUCHADLO NOSÍ NAŠE PANÍ KUCHAŘKA ZE ŠKOLKY!

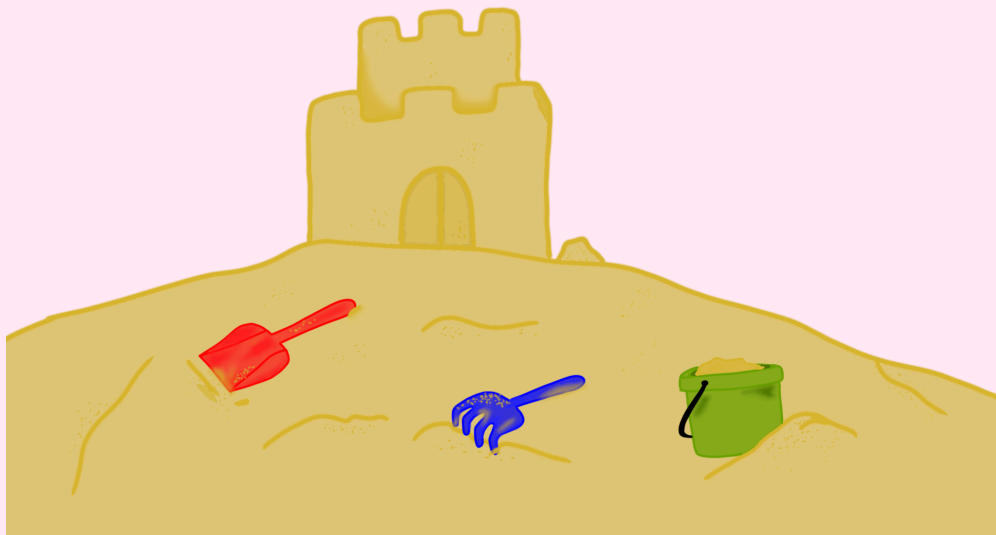

EXISTUJE TAKÉ SPECIÁLNÍ MALÝ PŘÍSTROJ, ŘÍKÁ SE MU **KOCHLEÁRNÍ IMPLANTÁT**. TEN NÁZEV JE SLOŽITÝ, JÁ VÍM, MAMINKA MI HO MUSELA ŘÍCT NĚKOLIKRÁT, NEŽ JSEM SI HO ZAPAMATOVALA. POUŽÍVAJÍ HO LIDÉ, KTEŘÍ MAJÍ NEMOCNOU NĚJAKOU ČÁST OUŠKA, A PROTO JIM NEMŮŽE POMOCT SLUCHADLO.

NĚKTERÝM LIDEM NEPOMŮŽE ANI JEDEN PŘÍSTROJ, NEBO JE Z RŮZNÝCH DŮVODŮ NEMOHOU MÍT. LEA ŽÁDNÝ PŘÍSTROJ NEMÁ.

PODÍVEJTE SE, JAK VELKÝ HRAD Z PÍSKU JSME POSTAVILY! TAKÉ JSME SE POHOUPALY A HRÁLY SI V DOMEČKU NA RESTAURACI. PROTOŽE SE UŽ ZAČÍNÁ STMÍVAT, BUDEME MUSET JÍT DOMŮ. DOUFÁM, ŽE SE ZASE S LEOU BRZY UVIDÍM.

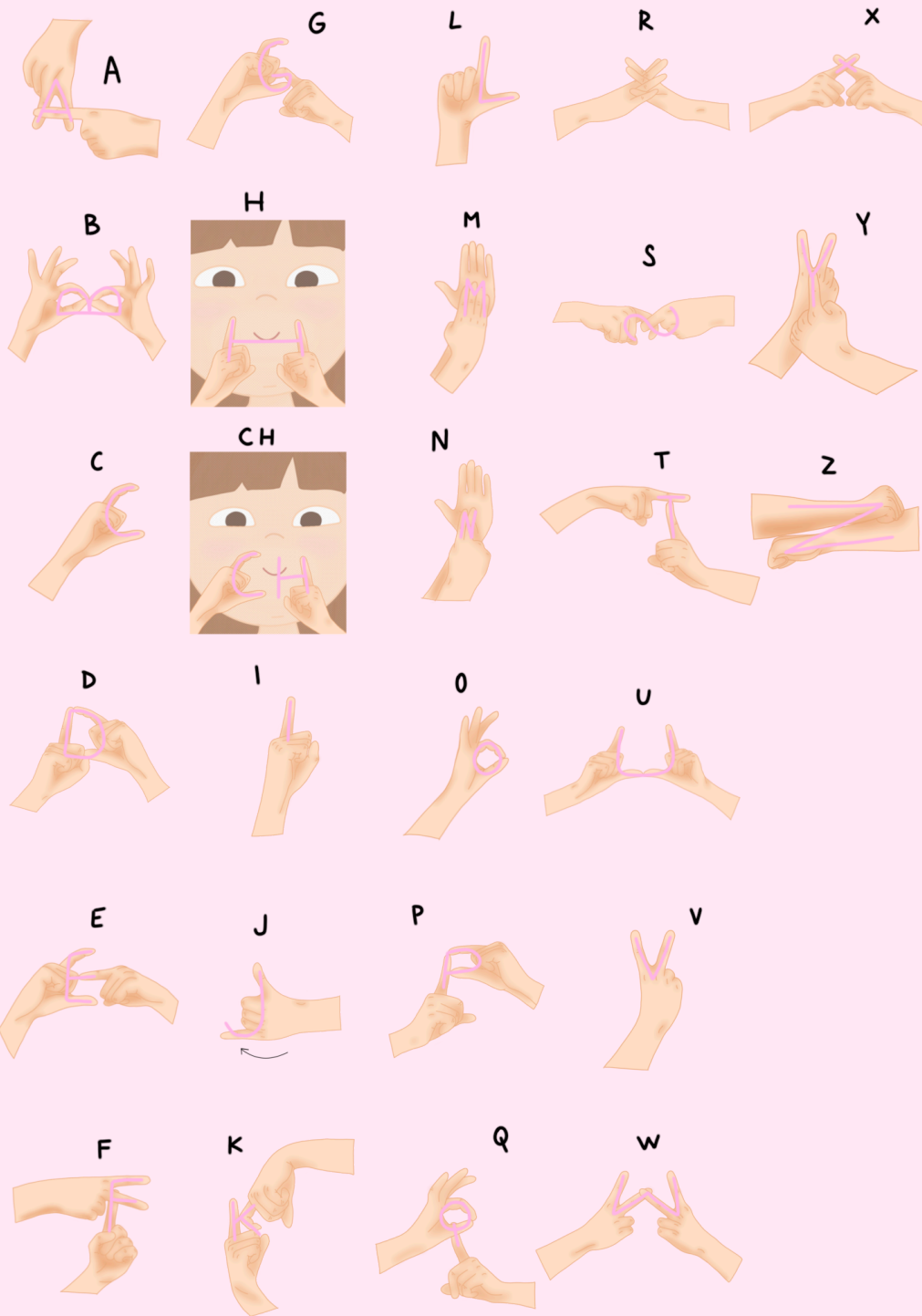

OTÁZKY

1. S KÝM LEA PŘIŠLA NA HŘIŠTĚ?
2. KDO JE STARŠÍ, IDA NEBO LEA?
3. CO NEJRADĚJI IDA S LEOU DĚLAJÍ?
4. KDO U IDY VE ŠKOLCE NOSÍ **SLUCHADLO**?
5. JAKÝM ZPŮSOBEM SE DOROZUMÍVÁ IDA S LEOU?
6. JAKÉ PODMÍNKY JE POTŘEBA DODRŽET, ABY MOHLA LEA DOBŘE **ODEZÍRAT**?
7. JAK SE ŘÍKÁ MALÉ KRABIČCE, KTERÁ SLOUŽÍ K ZESÍLENÍ ZVUKU V UCHU?
8. JAK SE ŘÍKÁ ČLOVĚKU, KTERÝ NESLYŠÍ?

ÚKOLY

1. UDĚLEJTE DVOJICE A ZKUSTE SI **ODEZÍRÁNÍ**. JEDEN SI ZACPE POŘÁDNĚ UŠI A SLEDUJE ÚSTA TOHO DRUHÉHO, KTERÝ BUDE ŘÍKAT NĚJAKÉ SLOVO.
2. ZKUSTE SI NA OBRÁZKU **PRSTOVÉ ABECEDY** NAJÍT PÍSMENKA A POMOCÍ POHYBŮ PRSTŮ VYZNAKOVAT VAŠE JMÉNO.

IDA A VIKTOR

„ÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁ!“

NEBOJTE, KAMARÁDI, TO NENÍ DINOSAURUS, ALE VIKTOR. VIKTOR SE MNOU CHODÍ DO ŠKOLKY A MILUJE DINOSAURY. JEHO NEJOBLÍBENĚJŠÍ HROU JE ŘAZENÍ DINOUSARŮ PODLE VELIKOSTI.

ZROVNA MU JEDEN NÁŠ SPOLUŽÁK OMYLEM ŘADU ZBOURAL, KDYŽ BĚŽEL KOLEM, A PROTO TEĎ VIKTOR TAK PLÁČE A KŘIČÍ. TAKHLE REAGUJE VŽDYCKY. A TAK JSME SE TAKÉ SKAMARÁDILI. KDYŽ SE STANE NĚCO PODOBNÉHO, POMÁHÁM MU ŘADU SROVNAT. NECHCI, ABY BYL SMUTNÝ.

VIKTOR MOC NEMLUVÍ, POUŽÍVÁ JEN PÁR SLOV, ALE VŠEMU, CO MU ŘÍKÁME MY, ROZUMÍ. NEJČASTĚJI VYKŘIKUJE SLOVO „MAMA!“ HLAVNĚ, KDYŽ JE TAKHLE ROZČÍLENÝ. KDYŽ CHCE NĚCO, CO NEDOKÁŽE POJMENOVAT, UKÁŽE TO, NEBO VEZME PANÍ UČITELKU ZA RUKU A DOVEDE JI K TOMU. PŘÍPADNĚ POUŽÍJE **PIKTOGRAMY**.

VIKTOR SI NEUMÍ MOC HRÁT S OSTATNÍMI DĚTMI. ČASTO SE MU SICE LÍBÍ, JAK SI HRAJEME, ALE SOTVA PŘIJDE, HRAČKU NÁM VEZME. RADĚJI SI SÁM STAVÍ DINOSAURY. KDYŽ HRAJEME NA BABU, TAK BĚHÁ A POŘÁŽÍ OSTATNÍ DĚTI. MAMINKA ŘÍKALA, ŽE SI CHCE S NÁMI HRÁT, ALE NEVÍ JAK.

NĚKDY SE TAKÉ VZTEKÁ A KŘIČÍ. VŽDYCKY MĚ Z TOHO BOLÍ UŠI. OBČAS CHCE I NĚKOHO POKOUSAT NEBO POŠKRÁBAT, ALE PANÍ UČITELKA VČAS ZASÁHNE A VIKTORA UKLIDNÍ.

JÁ JSEM ZE ZAČÁTKU TAKÉ PLAKALA, KDYŽ DO MĚ STRKAL NEBO MI BRAL HRAČKY, ALE TEĎ JE TO UŽ MŮJ KAMARÁD. SNAŽÍM SE MU VŠE VYSVĚTLIT. KDYŽ JE ROZZLOBENÝ A POTŘEBUJE MÍT CHVÍLI KLID, TAK SI HO NEVŠÍMÁM, ABY SE MOHL ZASE UKLIDNIT. VIKTOR MÁ TOTIŽ **PORUCHU AUTISTICKÉHO SPEKTRA**. TOMU SE TAKÉ ŘÍKÁ **AUTISMUS**. POCHOPIT VZTAHY A NAVÁZAT PŘÁTELSTVÍ MEZI LIDMI JE PRO NĚJ SLOŽITÉ.

VIKTOR ČASTO TŘEPE RUKAMA, NEBO TLESKÁ. ŘÍKÁ SE TOMU **AUTOSTIMULACE**. DÍKY NÍ SE UKLIDŇUJE A ZPRACOVÁVÁ VELKÉ EMOCE, NAPŘÍKLAD KDYŽ JE NATĚŠENÝ NEBO NERVÓZNÍ. TAKÉ CHODÍ ČASTO PO ŠPIČKÁCH.

VIKTOR POUŽÍVÁ **PIKTOGRAMY**. TO JSOU KARTIČKY S OBRÁZKY, KTERÉ MÁME VYLEPENÉ VŠUDE VE ŠKOLCE. TŘEBA V KOUPELNĚ NÁM PŘIPOMÍNÁJÍ, ŽE SI MÁME UMÝT RUCI. V ŠATNĚ ZASE NAPOVÍDAJÍ, ŽE SE MÁME OBLÉKNOUT.

VE ŠKOLCE JE TAKÉ **DENNÍ LIŠTA**, KDE JSOU PŘIPEVNĚNÉ PIKTOGRAMY, TEDY OBRÁZKY TOHO, CO BUDEME POSTUPNĚ DĚLAT.

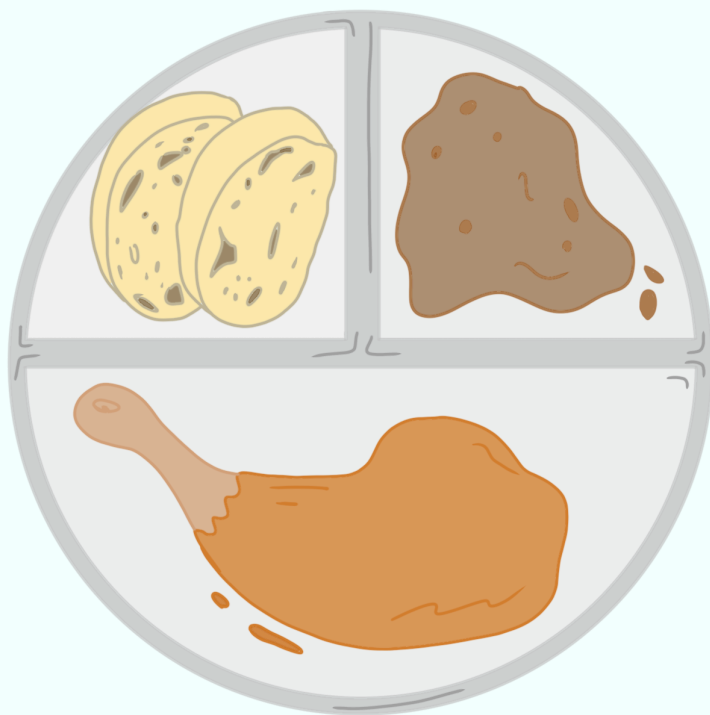
PO KAŽDÉ AKTIVITĚ VIKTOR OBRÁZEK SUNDÁ A POLOŽÍ HO DO KOŠÍČKU. TO MU POMÁHÁ ZORIENTOVAT SE V TOM, CO SE BUDE DÍT A LÉPE POROZUMĚT SITUACÍM. VIKTOR MÁ SPOUSTU PIKTOGRAMŮ, ZE KTERÝCH MŮŽE VYBÍRAT, A KDYŽ NĚCO CHCE, UKÁŽE TO POMOCÍ TĚCHTO OBRÁZKŮ.

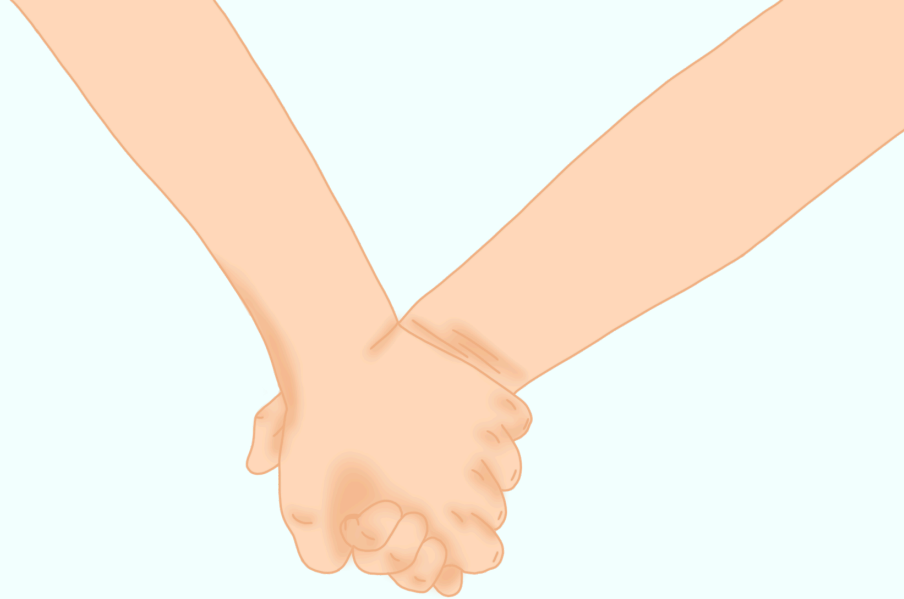

SEDÍME-LI V KROUŽKU A POVÍDÁME SI, TAK VIKTOR ČASTO NEVYDRŽÍ BÝT V KLIDU.
 ODBÍHÁ SI HRÁT SE SVÝMI HRAČKAMI. OBČAS SEDÍ PANÍ UČITELCE NA KLÍNĚ.

PŘI OBĚDĚ VIKTOR NEMÁ RÁD, KDYŽ JSOU JEDNOTLIVÁ JÍDLA NA TALÍŘI SMÍCHANÁ. PROTO MÁ SPECIÁLNÍ TALÍŘ, KDE JE ZVLÁŠT OMÁČKA, ZVLÁŠT SUCHÝ KNEDLÍK A ZVLÁŠT MASO. JE HODNĚ VYBÍRAVÝ. ČASTO JÍ KE SVAČINCE JEN SAMOTNÝ ROHLÍK. POMAZÁNKY NECHCE ANI OCHUTNAT.

VIKTOR UŽ UMÍ CELOU ABECEDU, DOKONCE NĚKTERÁ PÍSMENKA DOKÁŽE I NAPSAT. NA TOHLE JE OPRAVDU ŠIKOVNÝ. JÁ S NÍM RÁDA NAVLÉKÁM KORÁLKY NEBO STAVÍM JEHO DINOSAURY. KDYŽ JDEME VEN A MÁME JÍT SPOLU VE DVOJICI, TAK SE MU SNAŽÍM VYSVĚTLIT, PROČ JE DŮLEŽITÉ, ABY MĚ DRŽEL ZA RUKU.

DNES VE ŠKOLCE SPINKÁM. TAK JSEM POMOHLA I VIKTOROVI S PŘEVLEKÁNÍM. PAK JSME SI LEHLI DO POSTÝLEK A PANÍ UČITELKA NÁM ZAČALA ČÍST POHÁDKU.

OTÁZKY

1. KDO NA ZAČÁTKU PŘÍBĚHU KŘIČÍ?
2. JAKÁ JE NEJOBLÍBENĚJŠÍ VIKTOROVA HRAČKA?
3. JAKÉ SLOVO VIKTOR NEJČASTĚJI ŘÍKÁ?
4. KDE SE PŘÍBĚH ODEHRÁVÁ?
5. CO JSOU **PIKTOGRAMY**?
6. S ČÍM MÁ VIKTOR NEJVĚTŠÍ PROBLÉM?
7. JAK SE ASI CÍTÍ DĚTI, DO KTERÝCH VIKTOR STRKÁ A BERE JIM HRAČKY?
8. JAK BYSTE SE ZACHOVALI VY, KDYBYSTE VIDĚLI VIKTORA, KTERÝ PLÁČE, PROTOŽE MU NĚKDO ZBOURAL ŘADU DINOSAURŮ?

ÚKOLY

1. ZKUSTE SI ZATŘEPAT RUKAMA A ZATLESKAT JAKO VIKTOR.
JAK SE U TOHO CÍTÍTE?
2. SROVNEJTE KARTIČKY S DINOSAURY PODLE VELIKOSTI DO ŘADY.

IDA A ETEL

„AHOJ, ETEL, CO BUDEME DNES ZPÍVAT?“

„AHOJ, IDO, RÁDA TĚ VIDÍM. DNESKA JSEM SI PŘIPRAVILA PÍSNÍČKY Z POHÁDEK.
ODLOŽ SI BATŮŽEK A POJĎ SE ROZEZPÍVAT.“

PRÁVĚ JSEM PŘIŠLA K ETEL. ETELKA JE MÁ
UČITELKA ZPĚVU. HRAJE NA KLAVÍR A MÁ KRÁSNÝ
HLAS. ZPÍVÁNÍ S NÍ JE VŽDYCKY VELKÁ ZÁBAVA.
NAŠE HODINY ZAČÍNÁME TAK, ŽE SE ROZEZPÍVÁME.

„LALALALALÁ LALALALÁÁ“

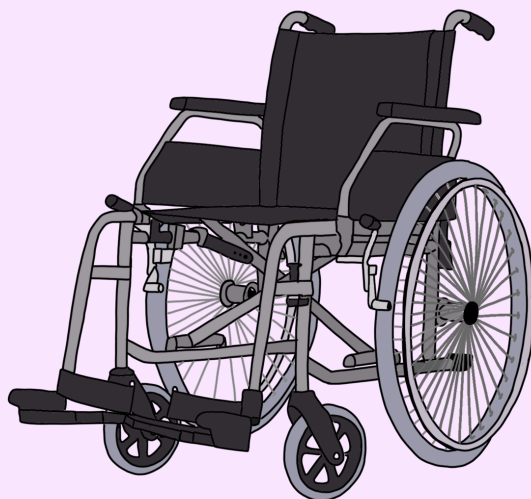

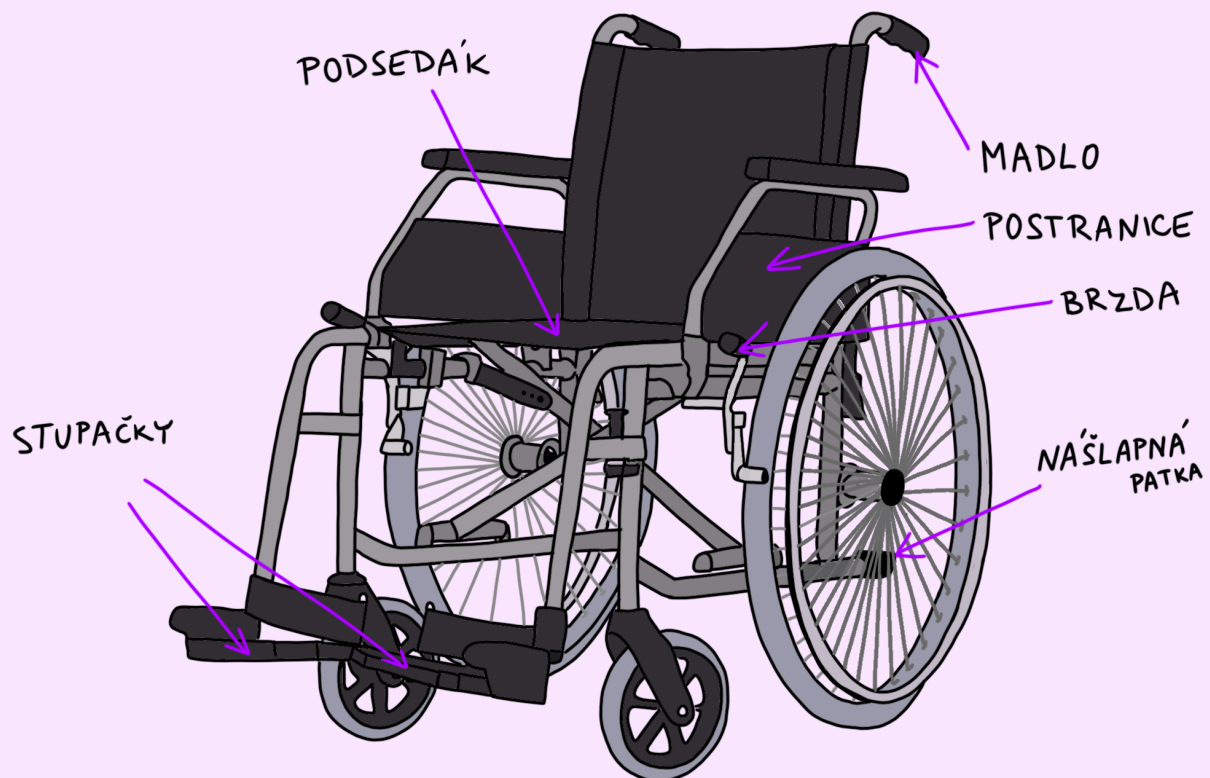
Etel nás při zpěvu doprovází na klavír. Občas mě naučí i nějakou novou písničku, kterou ještě neznám. Etel mi říkála, že když budu chtít, tak mě naučí hrát i na klavír. A já bych moc chtěla.

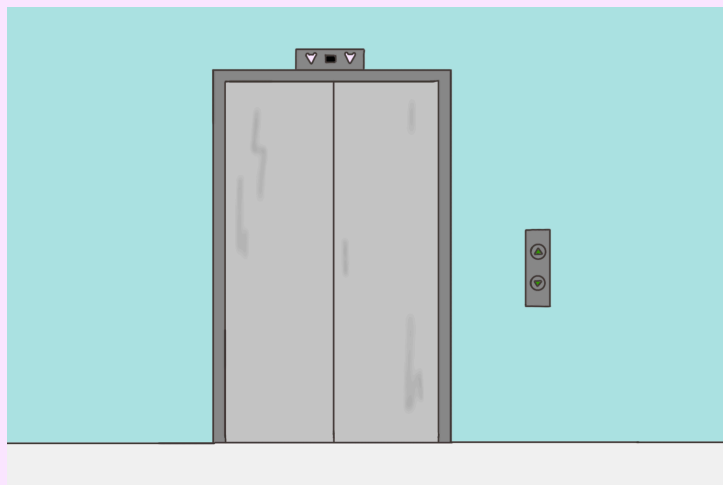

ETEL SE POHYBUJE S POMOCÍ VOZÍKU. OCHRNULY JÍ OBĚ NOHY, A PROTO S NIMI NEMŮŽE HÝBAT. MÁ **PORUCHU HYBNOSTI**. ŘÍKÁ SE TOMU, ŽE JE **PARAPLEGIK**.

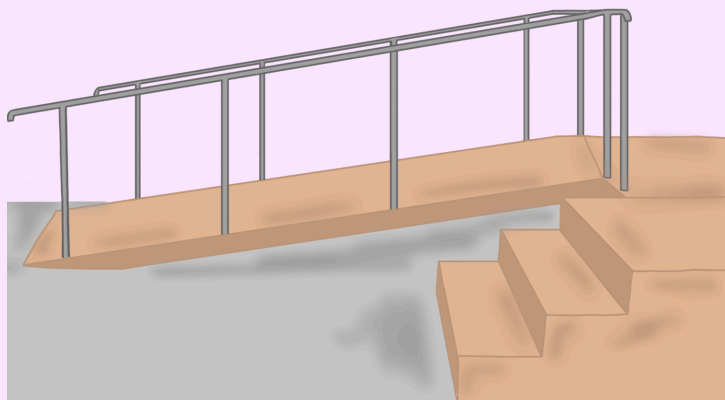
TO, ŽE JE ETEL NA VOZÍKU, ALE NEZNÁMENÁ, ŽE SE NEMŮŽE HÝBAT VŮBEC. **MECHANICKÝ VOZÍK** JE TAKOVÁ NÁHRADA ZA ETELČINY NOHY. MÁ NĚKOLIK ČÁSTÍ. DOKONCE SE DÁ I SLOŽIT. ETEL ROZTÁČÍ KOLA VOZÍKU RUKAMA A DÍKY TOMU SE MŮŽE POHYBOVAT. DOKONCE HRAJE I BASKETBAL. OBČAS MI O TOM VYPRÁVÍ, NEŽ SE DÁME DO ZPÍVÁNÍ. V ZADNÍ ČÁSTI VOZÍKU JSOU MADLA. DÍKY NIM MŮŽE NĚKDO ETEL TAKÉ VOZIT, NEBO JÍ POMOCT, POKUD JE CESTA NÁROČNÁ. PODÍVEJTE SE, Z JAKÝCH ČÁSTÍ SE ETELČIN MECHANICKÝ VOZÍK SKLÁDÁ.

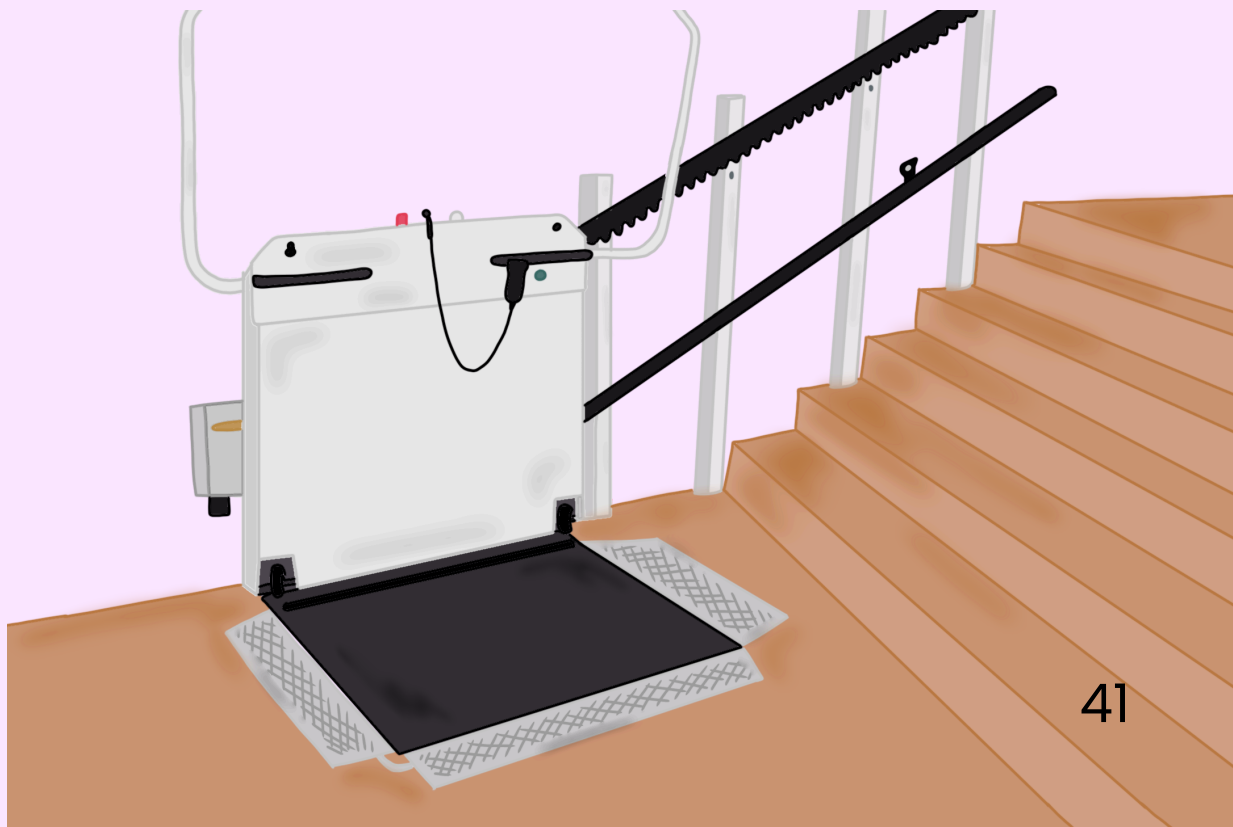

PROBLÉMEM JSOU PRO ETEL SCHODY I DALŠÍ **BARIÉRY**. JSOU TO PŘEKÁŽKY, NAPŘÍKLAD VYSOKÉ OBRUBNÍKY, ÚZKÉ CHODNÍKY, TEŽKÉ DVEŘE. TO VŠE JÍ BRÁNÍ V POHYBU NA VOZÍKU. VE ŠKOLE JE VEDLE SCHODIŠTĚ TAKÉ **VÝTAH** A U VENKOVNÍCH SCHODŮ **RAMPA**. OBOJE JÍ POMÁHÁ PŘI CESTĚ DO ŠKOLY.

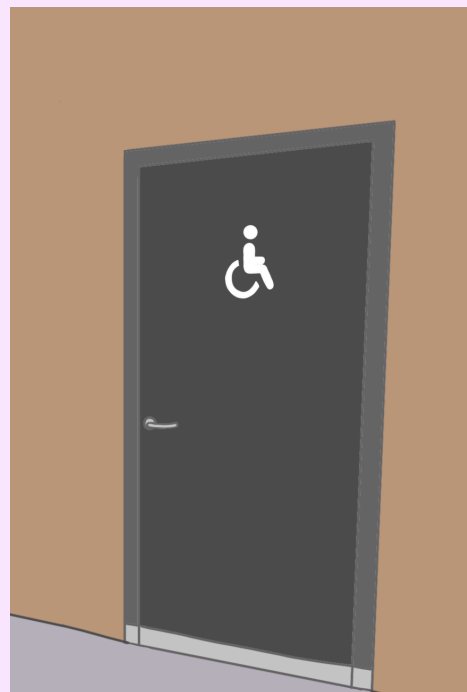

TOHLE JSOU DŮLEŽITÉ VĚCI PRO OSOBY POHYBUJÍCÍ SE NA VOZÍKU. POKUD JE NĚKDE SCHODIŠTĚ, MĚL BY TAM BÝT TAKÉ **VÝTAH** NEBO **SCHODIŠTOVÁ PLOŠINA**. TO JE VELKÁ DESKA, NA KTEROU ČLOVĚK NA VOZÍKU NAJEDE, POTOM STISKNE TLAČÍTKO A PLOŠINA HO VYVEZE NAHORU PO SCHODIŠTI. TAM S VOZÍKEM ZASE Z PLOŠINY SJEDE. TYTO OSOBY TAKÉ POTŘEBUJÍ BEZBARIÉROVÉ TOALETY. V NICH JSOU DŮLEŽITÉ DOSTATEČNĚ ŠIROKÉ DVEŘE I CELÝ PROSTOR, ABY SE MOHLO PROJET DOVNITŘ A VOZÍKEM SE OTÁČET. TAKÉ UMYVADLO A DVEŘNÍ KLIKA BY MĚLY BÝT V TAKOVÉ ÚROVNI, ABY NA NĚ ČLOVĚK DOSÁHL.

KDYŽ CHCE ETEL JET AUTOBUSEM, MUSÍ ŘIDIČ VYSTOUPIT A PŘIPRAVIT PRO ETEL RAMPU, PO KTERÉ PAK MŮŽE VJET DO AUTOBUSU. ETEL POTÉ SEDÍ NA VOZÍKU NAPROTI ZADNÍM DVEŘÍM, KDE MÁ VÍCE MÍST A SPECIÁLNÍ PÁS, KTERÝM SE MŮŽE PŘIPOUTAT.

POKUD ETEL CESTUJE VLAKEM NEBO TRAMVAJÍ, MUSÍ SI POHLÍDAT, JESTLI JE **NÍZKOPODLAŽNÍ**. TO ZNAMENÁ, ŽE PODLAHA BUDE VE STEJNÉ VÝŠCE JAKO CHODNÍK NEBO NÁSTUPIŠTĚ, ABY MOHLA ETELKA BEZPEČNĚ VJET DOVNITŘ.

ETELKA ALE NEJČASTĚJI JEZDÍ AUTEM. MÁ SPECIÁLNĚ UPRAVENÉ ŘÍZENÍ. OVLÁDÁ PEDÁLY RUČNĚ. PARKUJE NA SPECIÁLNĚ OZNAČENÝCH MÍSTECH, KDE JE NAKRESLENÝ PANÁČEK NA VOZÍKU. TATO PARKOVACÍ MÍSTA JSOU ČASTO BLÍZKO VCHODŮ DO RŮZNÝCH BUDOV, ABY ETELKA NEMUSELA JET NA VOZÍKU PŘES CELÉ PARKOVIŠTĚ.

KDYŽ JSME SE HEZKY ROZEZPÍVALY A ZOPAKOVALY SI NĚKOLIK PÍSNIČEK, TAK JSME SE ZAČALY UČIT NOVOU. UŽ SE TĚŠÍM, AŽ JI BUDU UMĚT CELOU A ZAZPÍVÁM JI DOMA MAMINCE.

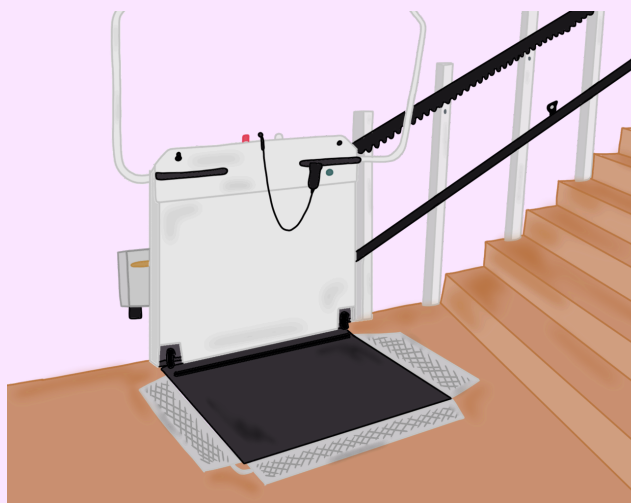
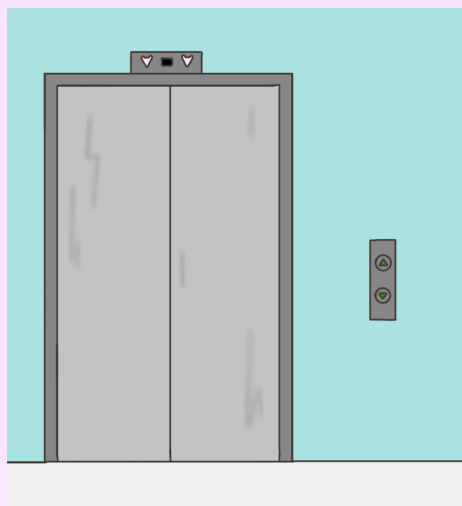
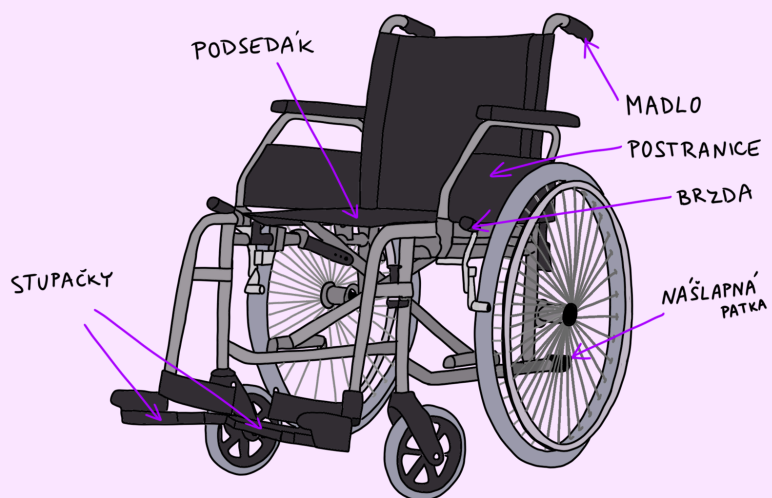

OTÁZKY

1. CO IDA S ETEL V PŘÍBĚHU DĚLALY?
2. NA JAKÝ HUDEBNÍ NÁSTROJ UMÍ ETEL HRÁT?
3. CO JSOU **BARIÉRY**?
4. JAKÉMU SPORTU SE ETEL VĚNUJE?
5. CO ETEL POMÁHÁ V POHYBU?
6. JAKÉ ZAŘÍZENÍ ETEL VYUŽÍVÁ, KDYŽ JE NĚKDE SCHODIŠTĚ?
7. JAK SE ASI ETEL CÍTÍ, KDYŽ JE NĚKDE ÚZKÝ PROSTOR S **BARIÉRAMI** A ONA TAK NEMŮŽE NA **VOZÍKU** PROJET?
8. UMĚLI BYSTE POJMENOVAT NĚJAKOU ČÁST **VOZÍKU**?

ÚKOLY

1. ROZHLÉDNĚTE SE PO MÍSTNOSTI A ŘEKNĚTE, KTERÉ VĚCI BY SE DALY ZMĚNIT NEBO UPRAVIT, ABY SE V MÍSTNOSTI MOHLA ETELKA POHYBOVAT.
2. ZNOVU SE ROZHLÉDNĚTE PO MÍSTNOSTI A ZAMYSLETE SE NAD TÍM, KTERÉ VĚCI JSOU NAOPAK DOBRÉ A TUDÍŽ VHODNÉ PRO ETELČIN POHYB NA **VOZÍKU**. (ŠIROKÉ DVEŘE, KLIKA NA DVEŘÍCH UMÍSTĚNÁ NÍZKO)

IDA A DORA

AHOJ, KAMARÁDI,

DNES JSEM BYLA U **LOGOPEDA**. LOGOPED JE ČLOVĚK, KE KTERÉMU CHODÍ LIDÉ, KTERÍ MAJÍ NĚJAKOU **VADU ŘEČI**. JÁ VYSLOVUJI ŠPATNĚ HLÁSKY R A Ř. LOGOPEDA NAVŠTĚVUJI PROTO, ABYCH SE TO NAUČILA SPRÁVNĚ, NEŽ PŮJDU DO ŠKOLY.

KDYŽ SE HEZKY SNAŽÍM A SPLNÍM VŠECHNY ÚKOLY, KTERÉ MI LOGOPED ZADÁ, TAK SI MOHU NA KONCI NÁVŠTĚVY VYBRAT JEDNU SAMOLEPKU. NOSÍM SI S SEBOU BLOČEK, DO KTERÉHO SI JE LEPÍM. PODÍVEJTE SE, KOLIK STRÁNEK UŽ MÁM PLNÝCH!

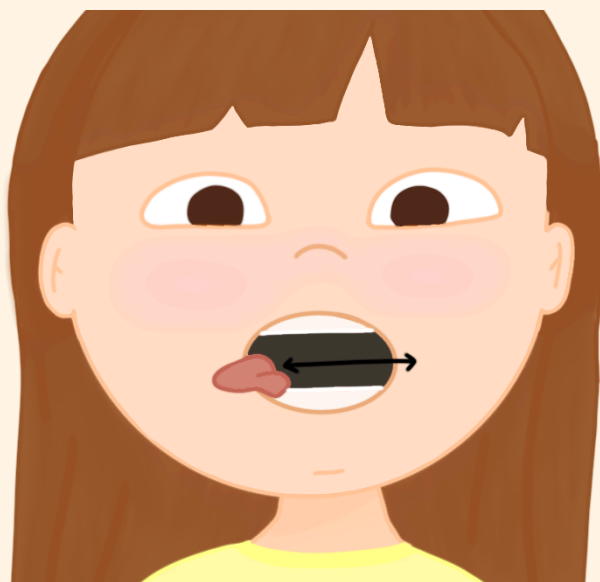
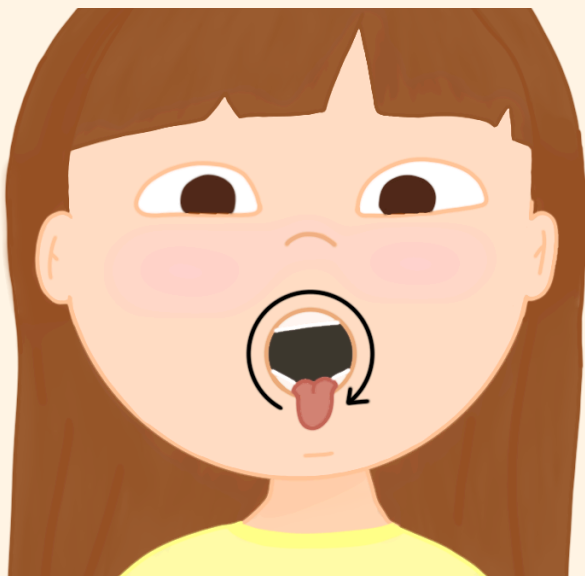
V ČEKÁRNĚ U **LOGOPEDA** JSEM POTKALA
DORU. JE TO TAKÉ MÁ KAMARÁDKA.
SEZNÁMILY JSME SE NA ZUBNÍ
POHOTOVOSTI. PLAKALA JSEM
V ČEKÁRNĚ. DORA PŘIŠLA A PŮJČILA
MI SVÉHO PLYŠOVÉHO KRALÍČKA.
NECHTĚLA, ABYCH BYLA SMUTNÁ. DORA
JE MOC HODNÁ. OD TÉ DOBY SI K NÁM
OBČAS CHODÍ HRÁT, NEBO JÁ ZASE K NÍ.

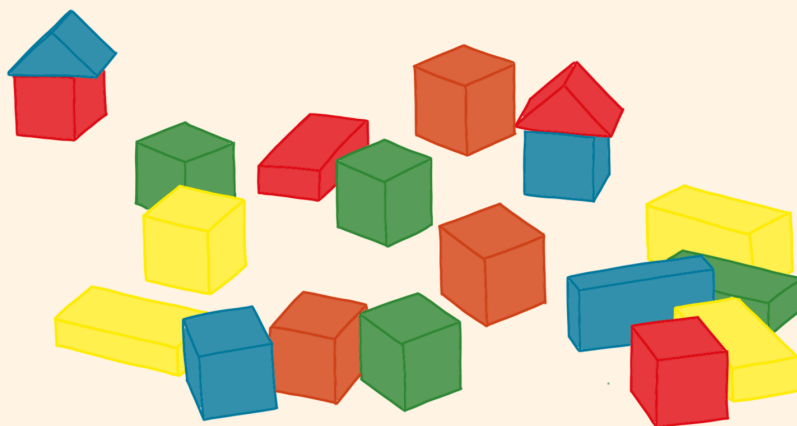
DORA TAKÉ NAVŠTĚVUJE **LOGOPEDA**. ŠPATNĚ VYSLOVUJE NĚKTERÉ HLÁSKY A NEPOHYBUJE U TOHO SPRÁVNĚ JAZYKEM ANI RTY. NENÍ JÍ MOC ROZUMĚT. DORCE UŽ JE DESET LET, ALE NEMLUVÍ TAK JAKO VELCÍ ŠKOLÁCI NEBO DOSPĚLÍ. NEUMÍ JEŠTĚ TOLIK SLOV. TEPRVE SE JE UČÍ. DORA MÁ TOTIŽ **VADU ŘEČI**. JE PRO NI NÁROČNÉ VYSLOVOVAT TĚŽKÁ A DLOUHÁ SLOVA. NEJČASTĚJI POUŽÍVÁ TA, KTERÁ ZNÁ. DORA SE ALE MOC SNAŽÍ A ZLEPŠUJE SE.

ABYCHOM PŘI MLUVENÍ UMĚLY SPRÁVNĚ POHYBOVAT JAZYKEM A RTY, DĚLÁME NA LOGOPEDII SPECIÁLNÍ CVIČENÍ. JE TO CELKEM ZÁBAVA! HRAJEME SI TŘEBA NA MLISNOU KOČIČKU, TAKŽE SI OLIZUJEME RTY DOKOLA, NEBO JAZYKEM TVOŘÍME HOUPAČKU, PŘI KTERÉ HO VYPLÁZNEME A OLIZUJEME SPODNÍ RET ZE STRANY NA STRANU.

PRO NÁCVIK SPRÁVNÉHO DÝCHANÍ PŘI MLUVENÍ SE SNAŽÍME TZV. SFOUKNOUT PEŘÍČKO. TO ZNAMENÁ, ŽE SE NADECHNEME NOSEM A JEMNĚ VYDECHNEME DO PEŘÍČKA.

S DOROU SI NEJRADĚJI HRAJEME NA PRODAVAČKY NEBO NA RODINU. DORCE JE SICE DESET LET, ALE CHOVÁ SE A PŘEMÝŠLÍ, JAKO KDYBY BYLA MLADŠÍ, PROTOŽE JÍ BYL DIAGNOSTIKOVÁN **DOWNŮV SYNDROM** A **PORUCHA VÝVOJE INTELEKTU**. S DOWNOVÝM SYNDROMEM SE DORA UŽ NARODILA. KAŽDÝ Z NÁS JE VYTVOŘENÝ Z MALÝCH ČÁSTÍ, KTERÝM ŘÍKÁME **CHROMOZOMY**. MOHLI BYCHOM SI JE PŘEDSTAVIT JAKO KOSTIČKY VE STAVEBNICI. DOWNŮV SYNDROM ZNAMENÁ, ŽE KDYŽ BYLA DORA JEŠTĚ U MAMINKY V BŘÍŠKU, TAK SE JÍ VYTVOŘILA JEDNA KOSTIČKA NAVÍC. COKOLIV CHCE DORA UDĚLAT, MUSÍ V TĚLE PROJÍT JEŠTĚ PŘES TUHLE JEDNU KOSTIČKU. PROTO JÍ NĚKTERÉ VĚCI MOHOU TRVAT DÉLE. TŘEBA NAUČIT SE MLUVIT NEBO BĚHAT.

PORUCHA VÝVOJE INTEKTU ZNAMENÁ, ŽE DORČIN MOZEK SE NEVYVÍJÍ TAK RYCHLE JAKO JEJÍ TĚLO, PROTO I KDYŽ JE O ČTYŘI ROKY STARŠÍ NEŽ JÁ, JSOU PRO NÍ NĚKTERÉ VĚCI TĚŽKÉ. ČASTO TŘEBA ZAPOMÍNÁ, JAK JDOU PO SOBĚ DNY V TÝDNU, NEBO NEVÍ, KDE BYDLÍ A JAK SE JMENUJE JEJÍ MAMINKA A TATÍNEK.

TO ALE VŮBEC NEVADÍ. S DOROU SI HRAJÍ MOC RÁDA. ZROVNA DNES SE NAŠE MAMINKY DOHODLY, ŽE SI K NÁM ZÍTRA DORA PŘIJDE POHRÁT. UŽ SE NEMOHU DOČKAT!

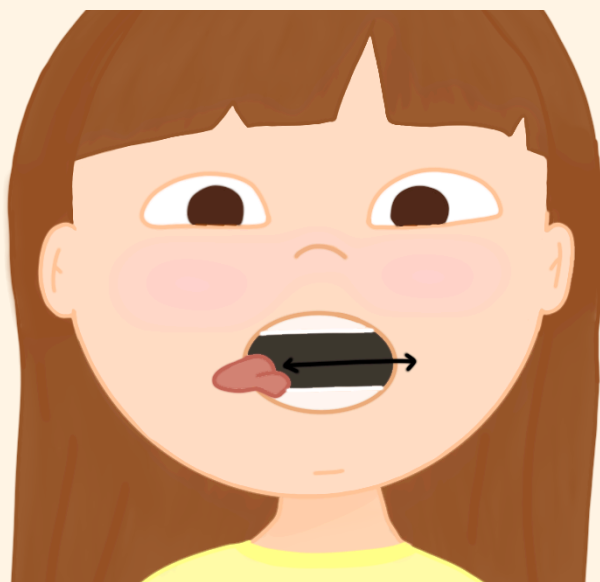
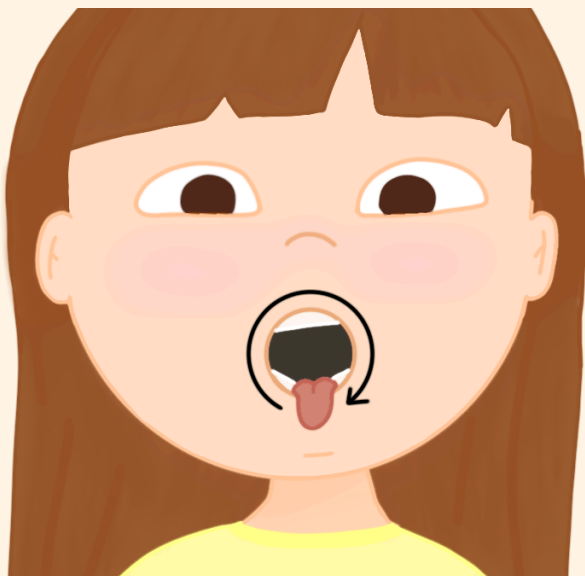
OTÁZKY

1. KDE SE DORA S IDOU POTKALY?
2. KOLIK JE DOŘE LET?
3. NA CO SI NEJRADEJI IDA S DOROU HRAJÍ?
4. CO IDA DOSTÁVÁ NA KONCI NÁVŠTEVY U **LOGOPEDA**?
5. KDO JE **LOGOPED**?
6. CO SE DĚLÁ NA **LOGOPEDII**?
7. JAK SE ASI DORA CÍTÍ, KDYŽ SI NEMŮŽE VZPOMENOUT, JAK JDOU PO SOBĚ DNY V TÝDNU?
8. POMOHLA IDĚ, KDYŽ JÍ V ČEKÁRNĚ U ZUBAŘE PŮJČILA DORA SVÉHO KRÁLÍČKA, ABY NEBYLA SMUTNÁ?

ÚKOLY

VYZKOUŠEJTE SI CVIČENÍ, KTERÁ IDA S DOROU DĚLAJÍ NA **LOGOPEDII**:

1. VYPLÁZNĚTE JAZYK A OLIZUJTE SI SPODNÍ RET ZPRAVA DOLEVA JAKO HOUPAČKA.
2. OLIZUJTE SI RTY DOKOLA JAKO MLSNÁ KOČÍČKA.

KONEC

